

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmát részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilttéri cikkek stb. intézendők.

Nyilttéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltetnek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítatnak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Sétatériünk.

Kézdi-Vásárhely, 1890. május 3.

Bizony sok mindent beszélnek a mi kis városunkról! Mondják, hogy levegője rossz, egészségtelen, de azért oly életerős, piros pozsgás embereket kevés város mutathat fel; mondják azt is, hogy lakossága nem művelt, de azért van árvaháza, menháza, kórháza, mik bizonyára arról tesznek tanúságot, hogy ha külsőleg nem is vagyunk tulfinomak, de azért lelkünk elég művelt arra, hogy tudjon embertársain szánakozni, fel tudja ismerni hu-

mánus kötelességeit s tudja azokat áldozatok árán is teljesíteni; azt is mondják, hogy Kézdi-Vásárhely egy unalmas fészék, melynek nincs semmi társadalmi élete. Uram isten, ha az a 200 ember, ki a társadalmi élet hiányairól panaszkodik, egyesülne, igen könnyen megteremthetné magának azt, a mi ellen panaszol, mert az kétségtelen, hogy az a 200 panaszos olyan társadalmi életet tudna teremteni magának, minőt éppen óhajtott. Aztán a mi a mulatságot illeti, abban ugyan nincs hiány. Ösztől tavaszig egyik multság a másikat éri, nyáron meg van színészetünk. Ennél többet más vidéki város sem nyújthat. Azt is mondják, hogy városunk nem elég tiszta. Szent igazság, de az is igaz, hogy évszázadokon keletkezett különös s az országban sehol másutt fel nem található építkezési viszonyok között többet várni nem lehet. Elfogulatlanul állithatjuk, hogy a mi köztisztaság tekintetéből hiányzik, azt csak a kor és fejlődő izlés adhatja meg, azon hatósági intézkedésekkel segíteni nem lehet.

Sok minden rosszat mondanak városunkról és nagy részben igazságtalanul.

Kézdi-Vásárhely halad, csak az a baj, hogy lassan halad.

Tévedne, ki azt hinné, hogy itt hiányzik az érzék mindazon követelmények iránt, miket egy iparkodó, vagyonos városnak szépirodalmi szempontból létesítenie kell, ámde azzal okvetlenül számot kell mindig vetnünk, hogy e

900 holdnyi területre összehsufolt népes város mindenhez két annyi bajjal, két annyi áldozattal juthat, mint egy más, kedvezőbb fekvéssel s helyrajzi viszonyokkal bíró város. Az intéző körök nagyon jól tudják, hogy mit kellene tenni, de a legjobb akaratnak is gyakran útját állja a lehetetlenség. De a mi ma lehetetlenség, holnap már megszűnhetik annak lenni, vagyis a mit ma nem tehetünk meg, egy vagy két év múlva megtehetjük.

Igy vagyunk a sétatérrel is.

Több mint egy évtizede, hogy ez a kérdés, tárgyalás alá került a városi képviselőtestület kebelében, hol az eszme melegen fogadtatott s egyszersmind egy bizottság küldetett ki, hogy helyet jelöljön ki. A bizottság keresett, kutatott, talált is alkalmas területet, de ez igen messze volt a várostól, a mi közel esett, meg nem felelt meg a célnak. A vége is az lett, hogy a jóra való eszme lekerült a napirendről és pihent éveken át. S a mi egy évtized előtt lehetetlen volt, az most lehetővé vált az által, hogy a városnak egy terjedelmes beltelke megürült. A sétatér eszméje ez által ismét felszínre került, a városi képviselőtestület már határozott, a takarékpénztár meg a kiépítést vállalta magára.

Városunk ez által ismét egy lépést tett a modern haladás útján s hogy ezt sok más egyéb reformok kövessék, őszinte szívből kívánjuk.

A „Székelyföld“ tárczája.

A sir szélén.

(Történeti rajz a magyar néptanítók jelenéből.)*

Mily összeroskadt alak!
Mily megtört test!
Mily beesett szemek!

A férfias mell halk emelkedését időről-időre tompa köhögés fojtja el, mint midőn a fuldokló az utolsó lég után kapkod!

Arca halvány, sápadt, sárga; mintha a halál lehellelte volna azon!

Pedig még nem is oly idős, hogy e megtört alak az évek sulya alatt roskadozhatott volna le ennyire!

Nem is a tulélt évek, hanem a tulélt szenvedések törték meg az egykor életerős testet!

Nem, mint a villám, mely egy csapásával kettéhasítja az ezredéves büszke tölgyet, nem oly rögtön állott be az a változás, mi előtte áll; hanem, a mint a fatörzsébe magát mélyen beékelte szű, napról-napra emésztette fel az életerőt!

* Küzdelmes életünkben merített e szép vázlatot, bár fájó érzést keltett bennünk és hisszük, hogy ily érzést fog kelteni olvasóinkban is, — sietünk közölni, mert ez igazi melegséggel, tényleges előadással van megírva, — s mert e vázlat azon szép történeti napból mutat fel mozzanatot, melyre éppen lapunk múlt számában közöltük az előfizetési felhívást. A vázlat minden olvasónk lelkéhez fog szólni, — mert szakavatott toll írta, — saját szemlélődései folytán, — szívből eredtek sorai; s mi szívből ered, az megtalálja az utat, oda, hová irányítva van: a szívhez! Szerk.

S ha kérdezem önmagam, mi idézte elő e rohamosan haladó rombolást? könyeim áztatják szememet, midőn a feleletet megtalálom: — a hivatás!!

Mily különbség. egykor és most!

Midőn még mint ifjak együtt ültünk a tanító képezdeben, hallgatva az előadásokat; János barátom erős, megtermett, piros, pozsgás ifjú volt, s most midőn még csak férfi kora delén áll, már kiaszott, elsoványodott, megtört alak, kiről mindenki sajnálattal mondja el, hogy a sir szélén áll!

S valóban hivatása tette volna öreggá, beteggá, félhalottá, ideje korán? kezdek tovább gondolkodni, s átfutom röviden emlékeimet, s fájdalom, a rövid gondolkodás végeredménye csak az: — igen is, hivatása vitte a sir szélére.

Nem oly hosszú; de végtelen küzdelmes volt a lefolyt pályafutás, s e küzdelem felemésztette az életerőt, megtörte az idegzetet, meggyengítette a tetre kész izmokat, kimerítette a tüdőt, s a lélekzetvétel megnehezültével, megnehezül az élet lett belőle oly váz, ki ma már csak lézeng s nem jár azok között, kik egykor szelleme szikráit csodálva, mint tanítványai tömörültek körébe!

Leverő, szomorú kép, de festenem kell, mert lelkiismeretem több megnyugvást talál abban, ha a metsző fájdalom sulya alatt rajzolom is le a képet, mintha elhallgatom azt. Le kell festenem, hogy lássák azok, kik előtt a hivatás csak felületesen van ismerve, s lássák, hogy a hivatását betöltött egyénnek mily jutalmat adnak ők! Ők, kik-

nek kezében van a hatalom, uralom, kegy és jutalom! Festenem kell e képet, hogy tanulja meg ismerni a nagy világ a tanító működését, fáradozásait, és csodálja az elért eredmények után nyert jutalmát!

A jutalmat, mely legtöbb esetben nem más, mint a megtört beteg test és a koldusbot!

Hazánk legelső megyéjével határos vármegyében, melynek termő talaját a Tisza habjai nyaldossák, s melynek lakói egykor mint szabadalmazott nép kiváltságai keretében élve, hősies tetteivel irta be nevét hazánk történetének vérrel írott lapjaira; azon a helyen, hol a szabadságharcunk egyik legjelentékenyebb diadalát vívták ki „fél-isteneink“, ott nyerte el a tanítói állást János barátom!

Mily boldog, mily megelégedett volt abban a tudatban, hogy hivatását követve a tett terére léphetett, hol a jövő nemzedéknek erkölcsösséggel párosult hazafias nevelésével, oly nagy szolgálatot fog tehetni közvetve hazájának, közvetlenül pedig községének!

Hivatásának teljes tudatában, annak betöltéséhez felpáncélozott erős akaratú lélekkel fogadta el a meghívó város meghívó levelét, melynek minden sora azt mondja: az 1868. XXXVIII. t.-cz. értelmében kellend eljárnia.

János elfogadta a törvényes alapot s ez alapon megkezdte működését! tanított, nevelt, tudva azt, hogy csak az az ország lehet virágzó, melynek értelmes polgárai vannak!

SZEMLE.

A Hamb. Nachr. visszautasítja azt a feltevést, hogy Bismarck a képviselői padokról fog opponálni a kormánynak. A ki azt hiszi, hogy Bismarck személye mellőztetése miatt eredt lehangoltságból opponál, olyasvalamivel gyanúsítja őt, a mit mások illetlennek, szigorú bírák még hazaárulásnak is tekinthetnek. A ki Bismarckról személyes lehangoltságot tételez fel, feleli azt, hogy hosszú szolgálatában bizonyos fokú objektivitásra tett szert s feleli azt, hogy a kormányzat a földolgokra nézve ugyanazon keretben mozog s hogy az a férfi, a ki negyven évig fáradozott egy állásban, nem tarthatja tisztességes dolognak akkor fordulni el, a mikor ha más állásban is, de még használhat. Ha göggel vádolják őt, a mely elviselhetlenné teszi rá nézve a kényszerített magányt, mások a kötelességérzet ritka bizonyosságát fogják látni abban, hogyha némely érzelmében megsértett államférfi még egyszer a parlamenti küzdő tere szál, nem azért, hogy mérkőzzék utódjával, hanem azért, hogy segítsen ott, a hol szava és tanácsa nem könnyen pótolható.

Carnot, a francia köztársaság elnöke, délfranciaországi és korzikai utjából visszatért Párisba. Utazásának az a kétségtelen eredménye mindenestre megvan, hogy mindenütt az egész országrészben legnagyobb rokonszenvvel, sőt lelkesedéssel fogadták. Az utazásnak az utóbbi napokban egy általánosabb érdekű intermezzója is volt. Mikor ugyanis Carnot Nizzában csütörtökön a hatóságokat fogadta, Nikolajevics Miklós nagyherceg, az orosz császár nagy bátyja is bejelentette magát nála, mire Carnot rögtön átsietett abba a terembe, a hol a nagyherceg várakozott. Igen nyájas beszélgetés folyt köztük, melynek folytán azt mondta Carnotnak, hogy nagyon örül, hogy viszonzhatja azt a látogatást, melyet neki a köztársaság elnöke Párison keresztülutaztában tett volt. E párbeszédet oly fontosnak tartották Nizzában, hogy a svéd trónörökös és Szász-Koburg-Gothai herceg meglegegedtek azzal, hogy egyszerűen csak beadták névjegyüket.

Caprivi kancellárjáról és Marschall külügyi államtitkárról azt írják Berlinből, hogy úgy a kancellár, mint az államtitkár az ottani diplomáciai körökre a lehető legjobb benyomást tette Caprivi minden egyes külföldi képviselőt meglátogatott, hogy személyes ismeretséget kössön és rövid eszméserét tartson vele, a mi annál jobb benyomást tett, mert igen jól tudják, hogy az új vezérő miniszternek éppen most mily bokrosok a teendői. Marschall a diplomáciai kart hetenként ugyanaz nap fogadja, mint elődje s különösen dicsérik benne nagy biztosságát és könnyedségét a hiva-

talos érintkezésben, valamint kellemes, lekötőlező magaviseletét. Caprivi és Marschall tiszteletére május 5-én nagyebéd lesz a francia nagykövetségben, melyre Herbettené nagykövet meghívta a német államok berlini képviselőinek nagyobb részét, továbbá több minisztert és főtisztviselőt. A vendégek közt lesz Münster, párisi német nagykövet is, ki ez idő szerint a hannoveri tartománygyűlésben vesz részt s pár napra Berlinbe is elmegy s ki különben bizalmas barátja Herbettenének. Valamint Herbettené Berlinben, úgy Münster Párisban persona gratis, s ebben a részben nincs is hiánya a német-francia barátságban.

Pétervárról írják, hogy Schmidt tengerésztiszt büntényének leleplezésével egyidejűleg, kit azért tartóztattak le, mert a kronstadti vár különféle terveit külföldi katonai képviselőknek adogatta el, letartóztatták egy már már régebben elbocsátott őrnagyot is, feleségével, leányával és vejével együtt, mert szintén egy külföldi katonai attaché megbízásából, meg akarták szerezni az új orosz mozgósítási tervet. Schmidt ellen, ki szigorú magánfogságban van a Péter-Pál várban, folyamatban van a vizsgálat s rövid idő múlva valószínűleg be is lesz fejezve, mikor aztán Schmidtet átadják elítélés végett a tengerészeti haditörvényszéknek. Az őrnagy és családja ellen azonban nem is indítanak bírói eljárást, hanem — jó muszka szokás szerint — közigazgatási úton elküldik őket Szibériába.

Május 1.

Elmult a kritikus nap. Hogyan és miképpen folyt le a rettegett nap, arról még keveset tudunk. Csak annyi a bizonyos, hogy széles Európában nagy volt rá a készülődés.

Míg a nyugateurópai munkások zöme szociális és kommunista izgalmak által befolyásoltatik, a magyar munkásoktól a magyar népet jellemző józan komolysággal folytatja munkáját, és nem engedti tüzhelyéhez becsapódni azon erőszakos és kétélű elveket, a melyek a civilizáció békés előhaladása elé mindegyre magasabb sáncokat hánynak a külföldön.

A míg a külföldi munkások a május elseje munkaszünetben egy méltánytalanul viselt teher elleni nemzetközi szövetkezés alaponálait akarták tünnetőleg szervezni, az alatt a magyar munkásközösség május elseji munkaszünetben valóságos nemzetközi munkásünnepet akarta ünnepelni.

E csekélynek látszó különbség igen nagy jelentőségű, ha közelebbről tekintjük. Ki van benne fejezve az, hogy a nyugateurópai munkások nemzetközileg akarják elmélgedés és megoldás tárgyává tenni azon munkáskérdést, a melylyel az egyház és az államok legjelesebbjei évtizedek óta ered-

ménytelenül foglalkoznak, de ki van fejezve az is, hogy a magyar munkásközösség csak addig halad együtt külföldi kartaival, a míg azok át nem lépik az anarchia, kommunizmus határait. Pár szóval esetleg a helyzetet: munkásközösség a nemzetközi munkásünnepben impozáns mennyiségben vettek részt, de oda nem vonultak az elégtelenség vagy rabulistikus anarchia zászlói alá.

Csak a fővárosban merete felütni a fejét a külföldről importált szociálisták dr. Csillag és Ferenczi József gyámsága alatt.

Remélhető azonban, hogy ezen primitív észjárású agitátorok ezuttal sem lesznek képesek mások figyelmét lekötni mint régi hiveiket: a munkásközösség csöcsölését. A magyar munkásközösség jóléte, fáradságának méltányos jutalmazása kizárja nálunk a munkászavargások lehetőségét. Nálunk a szorongás bizonytalanul nyugtalanító és aggasztó érzése nem bántja a társadalom rétegeit.

A mily kevés a magyar — úgy mond Széchenyi — még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni. A mondáshoz hasonlólag azt mondhatnók, a mily szegény a magyar, még a nemzetközi ünnepben is kellene dolgoznia munkásainak. Ha azonban mégis a munkásünnep megtartása közözhajnak bizonyult: kíváncsi, hogy az a nemzetközi alap-észme fenntartására vezessen.

Dobják sutba munkásközösség a fehér és vörös zászlókat s vegyék elé a háromszínű nemzeti lobogót. A miglen munkásközösség a nemzeti érzületet élesztő jelvényeket nem hanyagolják el, holmi kozmopolita czafrangokért: birni fogják a társadalom összes rétegeinek rokonszenvét s az államhatalom mindennemű támogatását.

Különfelek.

— Az idei tavaszi előléptetések több kellemes hírt hoztak nekünk. Nevezetesen wohldorfi Benedek István őrnagy, a városunkban állomásozó 24. honvéd gyalogezred parancsnoka, ki mint társadalmi életünk egy legtisztelendőbb és legkedvesebb tagja, a katonák és polgárok között fennálló jó viszonyok évek során egyik tényezője volt, mostani állásán való meghagyás mellett alezredessé, ugyanezen ezrednél alkalmazott Gáspár József főhadnagy százados és Deák Árpád főhadnagy főhadnaggyá s végül dr. Sinkovits Aurél tart. II. oszt. ezredorvos tetteges ezredorvossá léptetett elő. A régebben városunkban állomásozó tisztek közül Horváth Károly és Putnoki István I. oszt. százados, Lupini Frigyes II. oszt. százados lettek előléptetve. — A csendőrség köréből még városunk derék szülötte Pap Mihály csendőr-százados lett őrnaggyá.

És a város nem is késett a szorgalmas, öntudatos tanítónak tíz évi működése után kiállítani azt a bizonyítványt, hogy „dicséretet és elismerést érdemlő szorgalommal működik, úgy, hogy a lakosság és szülők szeretetét és tiszteletét teljesen megnyerte!” S ez elismerés fokozta a hivatását felfogott tanító ügybuzgalmát, fáradhatatlanul szentelte minden idejét a népnevelés ügyének, bár a törvényben körülírt azon szabályzat, hogy egy-egy tanító vezetése alatt legfeljebb 80 növendék állhat, az iskolások szűkekltségé által teljesen ignorálva lett s 130—150 növendékkel kelle évről-évre küzdenie, — mint ezt a már említett elismerő okmány igazolja; — nem csüggedt, feláldozta önmagát, feláldozta egészességét és tanított, dolgozott, hogy egykor gyümölcsét élvezhesse fáradalmainak!

És — elérte fáradozásai gyümölcsét . . . a méltatlanság . . . és lelki, testi fájdalmaiban! Ily előzmények után, hogyan lehetséges az? fogjátok kérdezni kedves olvasóim!

„Változnak az idők s vele az emberek” mondja a latin; mi ezt a mondatot így változtatjuk át! „Változnak az idők s vele a nézetek is!”

A világnézet, mindenkor az emberek előítéletéből ered! Minél előítéletesebb valaki, annál sötétebb nézete! S ez előítélet romboló hatással bír a legszebben indult ügyre nézve is!

Helyesen jegyzé meg a „Néptanítók anyagi helyzetének javítása” czéljából a közoktatási mi-

niszterhez, a „Magyar Paedagogiai Szemle” szerkesztője által fogalmazott felterjesztés, hogy: „Előítélet volt, s ez osztályrésze nálunk ma is, többek közt, a néptanítónak, miként volt hajdan a görögöknél és rómaiaknál, kik — mint ezt egy jeles egyházi tudósnak igen találóan jegyzé meg, — erényt, bünt, művészetet és mesterséget ítéltettek, de a paedagogust az olympusi istenek székébe nem ültették soha! s így nem csoda, hogy az olympusi hatalmasságok között rokon-pártfogójuk nem lévén, csakis az istenek haragjának szülöttjei voltak: „quem dii odere, paedagogum fecere.”

Igenis, így gondolkodtak s gondolkoznak ma is igen sokan, sőt egész községek a tanítói állás- és hivatásról, mit fájdalom csak most tanusított legközelebb a magyar alföld egyik nagy városa Félégyháza, azon határozatával, mely a vért képébe képes kergetni minden jó érzésű művelt embernek!

És ily előítélet lidércnyomása alatt a város is, mely János barátunknak kiadta az elismerő okmányt akkor, mikor a szegény tanító éjjelt, napalt hivatásának szentelve, megbetegedett s kérelmezte, hogy egy az iskolások által felében, s a tanító által felében fizetendő 30 frt havi illetményel ellátott segéd-tanított alkalmazhasson a 130—150 gyermek oktatásához s az iskolások szűkekltségé nyomorult 10 frtot szavazott meg a kérelemnek másodszor történt előterjesztésére, míg a 20 frt többletnek fizetésére a beteg tanított kötelezte.

De ez még csak testileg s anyagiilag járult rombolólag János barátom lényére; lelkét megtörté az, midőn látta, hogy a törvény tisztelete csak üres hang iskolások előtt, mely magának alkot, teremti tetszése szerint törvényt.

Szegény Eötvös báró nem tételezhette fel a jövő nemzedékről, hogy az ő szabadelvű nézeteit annyira félre fogják magyarázni, s midőn a közoktatási törvénybe beiktatták, hogy: »vallásoktatásról minden vallásfelekezet maga köteles gondoskodni, nem tehette fel azt, hogy lesz oly város, melynek iskolások e szabadelvű tétele oda fogja merni magyarázni, hogy a törvényben megszabott tanköteles tárgyakat elhagyva, a tanító ráerőszakolja a vallásoktatást is. És mit Eötvös nem hitt, megtörtént.

János barátom felettes iskolások határozatilag kimondotta, hogy: »a beszéd és értelemgyakorlatok elhagyásával a bibliai történet és egyházi énektanítás tüzetik a tanítók elébe.»

A törvényes alapon álló tanító öntudatosan utasította vissza e végzést, s orvoslát keresett a felettes tanfelügyelőnél.

Szegény tanító! Feledé, hogy a tanfelügyelő nem fogja meghallgatni a hivatását felfogott tanító panaszát.

És így volt.

A lelkileg megtört tanító tovább vitte ügyét, felment a miniszterhez s ez mondotta ki, hogy

— **Május 1-seje.** A virágok hónapjának első napja sok és áldásos esővel köszöntött be s e miatt elmaradtak mindazon ünnepek, mik ezen napon minálunk szokásosok. Elmaradt a tűzoltó zenekar körmenete s a népvándorlás a május-kuthoz, melyek a megelőző években oly vidám, mozgalmas képet kölcsönöztek városunknak, s csupán a zene és zöldág-dísz maradt meg és pedig ezekből jutott pazarul. Május 2-ik napján már a felhők szétoszlottak s azóta meleg, áldásos napfény fakasztja a bőven megáztatott földből a növényzetet.

— **Színészet.** Egri Kálmán színtársulata, mely Kézdi-Vásárhely városára is engedélyt nyert, már megérkezett Sepsi-Szentgyörgyre. Mihelyt itt bevégi működését Kézdi-Vásárhelyre jő.

— **Cserebogár, sárga cserebogár...** Az kis bogár, melyről a költő lantja zengett, mely kis számban mint a tavasz hírnöke örömet s nagy mennyiségben a fáknak pusztulást jelent, az idén ugyan csak bővíben van. Alkonyatkor megindul a zümögő had s zugással tölti be a levegőt, ingyenes hangversenyyel kedveskedvén a járó-kelőknek. A felseprőzött gyermekhad ezrivel vele, fogdosza és füzi rabláncra a kis állatokat. — Mikor aztán a hold magasan jár, bogár és gyermek aludni tér, álmódván szép tavaszi napokról.

— **Földcsuszamlás — vonatakadály** Az április 29-iki esőzés következtében Kolozs-Kara és Virágsvölgy állomások közt, körülbelül 40—50 méternyi hosszban a töltés megcsuszamodott. Ezen töltéscsuszamlás következtében az éjjeli személyszállító-vonatok átszállítással és kisebb-nagyobb késésekkel közlekedtek, kivéve a 309. sz. gyorsvonalat, melynél az átszállítás a nagy eső miatt nem volt lehetséges, minek folytán ezen vonat Kolozsvártól Nagy-Váradig nem is közlekedett. Virágsvölgy és Kolozs-Kara között a földcsuszamlás jelentékeny zavart okozott az utasok között. Így maradt megrekedve a Brassóból menő gyorsvonalat és személyvonat estétől kezdve reggeli öt óráig. Az utasok nem kaptak elég tájékoztatást arra nézve, hogy mikor indulnak tovább a vonatok s főképen a Nagy-Várad felé menők nem tudhatták, hogy vajon átszállhatnak-e Nagy-Váradon, vagy ott ismét huzamosabban kell időzniük.

— **Szőrnyű bűnnel gyanúsított előkelő nő.** Szenzációs esetről beszélnek most Székely-Udvarhelyen. Mint hírlík, egy előkelő hölgyet, a ki vidékről ment oda s most egy magánháznál betegen fekszik, csendőri felügyelet alá helyezték, mert hir szerint utközbén, Parajdon gyermeket szült s a szegény kis teremtet egy félreeső helyen megfojtotta. A részletről még nincs semmi biztos hír.

— **Bismarck és a jövendőmondó asszony.** Francia lapok írják, hogy Bismarck fiatal korában egy jövendőmondó asszonynyal jóslottatott magának s ez a boszorkány azt mondta neki, hogy valamikor még egy nagy ország legnagyobb embere lesz; de végül kiűti őt a nyeregből valaki, a kinek hajókázás a mestersége. Bismarck ettől fogva mindig bizalmatlan volt a tengerészek iránt s az admirális tagjaival nem egyszer koczczant össze. Hogy azonban a jövendőmondás betelje, mégis eljőve Caprivi, a volt tengerészminiszter és elfoglalta Bismarck kancellári székét.

— **Franzstadtnban** április 20-án a város lakossága közt zendülés tört ki. A sztrájkoló vászonszövők, szövetkezve a többi munkásokkal, kövekkel ostromolták a Brumbala-czég vászonszövő-gyárát. Az ablakokat és ajtókat bezúzták, a vásznakat az utcára hajgálták, az érkező katonaságot üvöltéssel, füttyökösökkel fogadták. A katonaság szuronysegezve nagy erőfeszítéssel szétverte a zavargókat, több sebesülés történt. Legborzasztóbban az asszonyok dühöngtek. A zavargók már gyújtogatni is kezdtek s számos épület leégett.

— **Az Alföldi és Délmagyarországi kiállítás.** Az Alföldi és Délmagyarországi kiállítást rendező bizottságnak XVI. osztálya elhatározta, hogy az iparosház disztermében a megye és a kiállításra jelentkező megyék területén levő mű- és régészeti tárgyakból térdijmentesen rendezett osztály mellett a szabadságharczúkra és annak nevesebb szereplőire és vértanúira vonatkozó tárgyakat is összegyűjti. A bizottság annyival is inkább indítottnak érzi magát erre, mivel az aradi vértanúk díszes emléksobrának leleplezése is a kiállítás tartama alatt, f. évi okt. 6-án történik meg. A bizottság azt hiszi, hogy az ily ereklyéknek a szobor-leleplezés alkalmával való együttléte nagymértékben fogja emelni a különben is országos ünnepélyt és megragadva a kínálkozó alkalmat kötelességének érzi, hogy a kiállítás e részének minél teljesebbé tételére végeztet átírjon az összes hazai nyilvános és magán gyűjteményekhez, az összes honvédegyesületekhez és minden lehető elkövessen arra nézve, hogy az összes hozzáférhető emléktárgyat elkérje a kiállítás tartamára. Tisztelettel kéri azért a bizottság a t. közönséget, hogy törekvéseit méltányalvára, kegyeskedjék oda hatni, hogy a birtokukban, illetve hatáskörükben levő ereklyéket a kiállításra engedélyezni és engedélyeztetni kegyeskedjenek. Bejelentési határidő május hó 15. Beküldési határidő június hó 15-től július 1-ig. Mély tisztelettel: Lukácsy Miklós, biz. elnök, az aradi honvédegy. elnök. Dömötör László, biz. jegyző.

— **Nyilvános köszönet.** A kézdívásárhely-kantai róm. kath. templom javítására újabban következő adományok folytak be: Kézdívásárhelyi takarékpénztár 25 frt, Csendőrségi örség 1 frt, Focolyán Kristóf 2 frt, Wértán Franciska 2 frt, Welner János 1 frt, Klünglein Vendelné 20 kr, Biró Antal 1 frt, Deák Árpád 1 frt, Szántó Gyula 1 frt, Tuzson Pál 1 frt. Fogadják a nemeslelkű adakozók legőszintebb köszönetemet. Csomortányi Gaudenz, házfőnök.

RÖVID HIREK.

Jéghullás. Kézdi-Polyán község határán május 1-én délután 4 órakor borsó nagyságu jég hullott esővel egyenesen s mintegy 10 percig volt fehér a föld tőle. Kárt semmiben sem tett. — **Öngyilkosság.** Brassóban mult hó 28-án reggel Vladereanu George rajztanítót ó-brassói telkén levő csűrben felakasztva találták. Öngyilkosságának oka ismeretlen. — **Álamosott vasuti vonal.** Az április 29-iki érkező esőzés következtében a déli vasut vonalát a víz Csáktornya és Polstrau állomások között annyira álmosta, hogy ezen a vonalrészén a forgalmat be kellett szüntetni. — **Öngyilkosság a téboly-**

házban. A lipótmezei örültek házában öngyilkossá lett mult hó 30-án reggel Gál Lipót, király-lehotai születésű, 29 éves vasuti ellenőr. Egy nyaka köré csavart zsinogot hozzákötött az ágyához s addig fojtogatta magát, a míg meg nem halt. — **Herczeg-nőből apáca.** Nemours hercege Blanche nevű leánya apácává lett; a napokban vétette föl magát a szent Genovéva intézet hölgyei közé. — **Párisi nagykövetségünk** új palotáját, melyet a mult esztendőben örököl, május 5-én, egy Carnot tiszteletére rendezendő disztrakomával és estélylyel avatják fel. — **Elgázolt pályáor.** Szabadkán az Újvidékről jövő tehervonat Csantavér mellett, a 122-dik sz. őrháznál elgázolta Barusi Antal pályáort. A vizsgálat szerint a vonatvezető nem hibás a szerencsétlenségért. — **Két koldusszenny** halt meg nemrég Szelistyében, Szebenmegyében. Az egyik Anea Joana 102 éves, a másik Bogaanu Anna 105 évet ért el a legnagyobb nyomorúságban. — **Természet játéka.** Min Tivadar versezi gazda istállójában egy birka a napokban csodát hozott a világra. A csodás állatnak 2 teste, 8 lába, 2 farka és csak egy feje van.

Irodalom.

A baromfi tenyésztés egyike azon leghasznosabb gazdasági foglalkozásoknak, melyet valaki üzhet. Megkezdése az elképzelhető legkisebb tőkét igényli, fenntartása különösen gazdáknak ugyszólván mibe sem kerül és nem sok dolgot okoz, leggyorsabban jövedelmez, biztos piacza van és üzhető még olyan által is, kinek alig van egy néhány négyszög méternyi területe.

Ez a termelési ág mai kicsinyelt és figyelemre sem méltatott állapotában kivelti szempontból többet jövedelmez az országnak, mint a zab vagy rozs termelés, mint a ló vagy juh tenyésztés. A mig ezen gazdasági ágak a statisztika tanúsága szerint alig jövedelmeztek évi 3—6 millió forintot a baromfi tenyésztésből 12—13 millió forint folyik be.

Es ezen valóban számot tevő eredményt elértük a lehető legrosszabb tenyész anyaggal s a legkisebb figyelemre sem méltatott tenyésztéssel.

Képzeli csak el, mi volna a pénzügyi eredmény akkor, ha közönségünk belátva a baromfi tenyésztés nemzetgazdasági nagy fontosságát és így okserű uton igyekeznék az eddigi beltenyésztes következtében meglehetősen visszahanyatlott hazai baromfi anyagon javítani és azt némi szakértelem és figyelemmel tenyészteni?

Elvitázhatatlan dolog, hogy a baromfi-tenyésztés jövedelme két dologtól függ: a jó tenyész anyagtól és a szakértelemmel üzött tenyésztéstől. Ez hiányzott nálunk eddig, ezen két bajon kívánt a „Házi szárnyasaink“ című illusztrált baromfi tenyésztési szaklap segíteni.

A „Házi szárnyasaink“ egyedüli baromfi tenyésztési szaklap az országban. Hivatalos közlönye: a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének, mint az Országos Magyar Gazdasági Egyesület baromfi tenyésztési-szakosztályának és az Országos Baromfitenyésztési Szövetségnek. E lap Parthay Géza ismert hazai szaktekintélyünk szerkesztése alatt az ország összes kitűnő tenyésztőinek közreműködésével készül.

»az erkölcsantantítás a néptanítóra nem bízható.«

És a miniszteri leirat meghozta gyümölcsét.

Felkeltette a tanító ellen az irigységet, gyűlöletet; s az iskolaszék, mely elismerő okmányt állított ki tanítója számára, most kiállított bizonyítványában azt mondja, hogy: »a tanító az iskolaszékkel szemben semmikép sem viseli magát ajánlatosan.« A szókimondó, hivatását ismerő, s betöltő, törvényt tisztelő s annak érvényt szerezni tudó tanító az iskolaszék előtt nem volt »ajánlatos viseletű.« Ily bánásmód, kinek nem keseríti el lelkét, főleg ha már a test szenvedő beteg!

Az iskolaszék megakartá vonni a jogot a tanítótól itt is, mint máshol, mint azt már a fentebb idéztük miniszteri felterjesztés következő paszusa e szavakban tüntette a miniszter elé:

»Magyarország tanítóságának vajmi kevés joga van az iskolához. Még a kötelességeiből, mint gyókérből fakadt természetes jogokkal sem rendelkezik. Alig van valami joga a felügyelethez, pedig ennek szabkbeli ágát egyedül a tanító van hiva ugy logikailag, mint főleg paedagogiai szempontból gyakorolni. Nincs nyitva a magyar tanítóság előtt azon út, melyen fokról-fokra haladva a természeti és erkölcsi törvények szerint is szakavatott első tanügyi faktorrá fejlődhessek, ki ép ugy hivatva lenne az iskola felett a szakfelügyeleti jogot minden fokon gyakorolni, mint az állam,

egyház s más hasonló faktorok. Nincs nyitva a tanítóság előtt a tér az előmenetelre a népoktatással összefüggő állások mindenikében.«

Pedig ennek meg kellene lenni, mert csak így és akkor, ha ez meglesz, fog teljesülni az, mi mindannyiunk óhaja, hogy: »egy öntudatos nemzet fejlesztéséhez minden honpolgár tehetsége szerint hozzá járuljon!«

Csoda-e, hogy János barátom a törvényes alapot lábai alatt ingani érezte, akkor, midőn iskolaszéke, tanfelügyelője s mindenki, kinek védelmére kellett volna kelnie elhagyta s megtörve kénytelenített küzdeni önmagára hagyatva egyedül, a törvény könyvére fektetve kezét, s ebből merítve erőt!

De ha lelki erőt adott is a törvény; testi erőt nem adhatott az többé!

A test lankadt, a 150 gyermek oktatása, mely a törvényt ellenkezik, az emberi test erején felül, kimerítőleg hat, megtörte végleg a hivatott egyént s összeroskadt.

A sir szélén áll ma!

Alig ismertem reá, mikor láttam; alig ismertem meg az életerős, vidult kedélyű ifjút a meggörnyedt, mellbeteg, sir szélén álló aggban!

Agg lett, mielőtt az idő elvonult volna feje felett!

Agg lett, a sors viharában megtört test! Agg

lett a nélkül, hogy élete delének örömeit élvezhette volna. Elért a sir szélére, mielőtt élt volna!

Elért: — mert hivatását felfogta, s azt teljesíteni volt élete feladata!

És ha le fogja hunyni szemét?

A világ napirendre tér a szenvedő felett!

S vajjon a hatalom tulajdonosai érezni fogják-e, hogy az utjukba eső sirhant felhányásához ők szolgáltatták az első kapa földet?!

Társai föl fogják jegyezni évkönyveikbe, hogy »egy társadalmi páriával« ismét kevesebb van; oda fogják jegyezni az ő nevét is, hol már oly sok hivatott s szenvedett elköltözött neve áll; mert ne hidje senki, hogy János esete egyedül áll a tanítói életben, vagy hogy ez, mit elmondunk, a költői képlezet sötét eszme szülemény!

Nem, ez, fájdalom, hü képe a tanítói életnek, hü képe János barátom — s előtte s utána még oly sok szerencsétlen kartársunknak, mert mig »pária« lesz a tanító, addig ily kép előttünk fog lebegni mindig.

Oszlassátok el a sötétséget, keljen fel a világosság, s akkor eltűnnek e sötét képek is!

Addig soha! Addig kiseríteni fognak azok mindig!

Gáti Győző.

A „Házi szárnyasaink“ ugy tartalmát, mint rajzait tekintve a continens legelőbbkelő baromfi tenyésztési szaklapja, közleményei gyakorlati irányúnak s teljesen helyi viszonyaink figyelembe vételével vannak írva. Iránya határozott és a leg-helyesebb.

E lap egyforma buzgalommal és valóban lelkesedéssel foglalkozik ugy elsatnyult hön baromfi állományunk javításának kérdésével, mint azon nemisített fajták ismertetésével, melyeket keresztezési célokra legjobban felhasználhatnánk. Megtanít hogyan kezeljük baromfiainkat, hogy a tenyésztésből hasznunk legyen, hogyan védekezzünk a baromfitenyésztés jövedelmét annyira csökkentő baromfi dög ellen. Hirdetési rovata a legjobb alkalmat nyújtja a nemesebb anyag beszerzésére és eladására.

A „Házi szárnyasaink“ havonként kétszer jelenik meg és előfizetési ára, a mi a szerkesztőséghez Budapest (Üllői-ut, Köztelek) küldendő: Egész évre 4 frt, fél évre 2 frt.

A közönség köréből.*

Nyilatkozat.

A »Székelyföld« 1890. május 1-én kiadott számában Tóth József ur figyelmezteti a közönséget, hogy az általam eladni szándékozott Kovács Ferencz és K. Csizsár József urak telkeik közti beltekemen átjárási joga van. Ezekre megjegyzem, hogy Tóth József ur nevezett helyen az átjárási jogot csak vindicalja, mint képzelt a holdban levő jogot, de ezzel nem bir, mit igazol a kézdivásárhelyi kir. járásbírósnál levő 222. és 226. 1885. évi k. polg. ítélet, melyről ugyanott bárki is meggyőződhetik.

K.-Vásárhelytt, 1890 május 1.

Özv. Baka Dánielné.

* E rovat alatt helyet adunk a közérdekű felszólalásoknak, de a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

Piaczi árak	
Kézdí-Vásárhelytt, május 1-én.	
Buza (tisztá)	hektóliterenkint 6 frt 80 kr
„ (elegy)	— frt — kr
Rozs (tisztá)	4 frt 60 kr
Rozs (elegy)	hektóliterenkint — frt — kr
Arpa (tisztá)	4 frt 20 kr
Arpa (elegy)	— frt — kr
Zab	3 frt — kr
Törökbuza	4 frt 20 kr
Kása (köles)	9 frt — kr
„ (árpa)	16 frt — kr
Borsó	6 frt — kr
Lencse	9 frt — kr
Fuszulyka	6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	1 frt 20 kr
Marhahus	kilogr.-kint — frt 36 kr
Disznóhus	— frt 40 kr
Juh-hus	— frt — kr
Szalonna	— frt 60 kr
Faggyu (nyers)	— frt 20 kr

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Nyilt tér.*

Nyers-selyem (Bast) ruhakelmé-

ket 10 frt 50 kr.-ért egy ruhára, ugy jobb minőségben is küld, portó- és vámmentesen G. Henneberg gyári raktára Zürichben. Levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Hirdetések.

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen beszerezhető házszer meglepően gyors gyógyulást szerzett. „A Betegbarát“ című kis iratban még bizonyítékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszab, reménytelennek nevezett esetekben is, gyógyulás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadóintézete Lipcsében ingyen megküldi.

Ruha-szövetek.

20-22

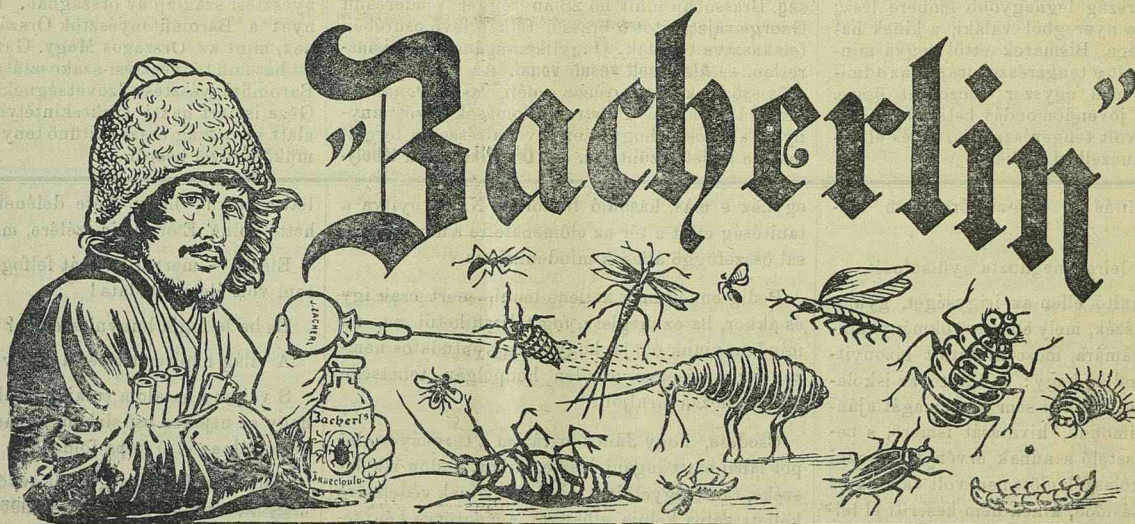
Peruvien és dosking a magas clerus részére, előírás szerinti szövetek os. és kir. hivatalnokok részére egyenruhákra, ugy szintén veteránok, tűzoltók, tornászok, nrasági inasok részére. Posztók teke- és játékasztalokhoz, lodenek (vizáthatlanok) vadászöltönyökre, viaszos szövetek. Utazó-plaldek 4—12 frtig. Mindez olcsóbb, mint bárhol s a legjobb, tartós minőség.

Joh. Stikarofsky Brünmben.

Legnagyobb posztó raktár Ausztia-Magyarországban. Minták bérmentve küldetnek. A szabómester urak részére a legdu-sabb minta-könyvek állnak rendelkezésre. Utánvételes küldemények 10 frton felül porto-mentesek. Ily világforgalmu üzletek-nél önként érthetőleg sok a maradék, s miután ezekből lehetetlen mintákat küldeni, nem tetszés esetén az ily maradékokat visz-szaveszem, azokat becserelem, vagy a pénzt visszaadom. Maradékok megrendelésénél szükséges a színt, hosszúságot és az árt megjelölni.

Levelezések magyarul, németül, csehül, len-gyelül, olaszul és francziául eszközöltenek.

A körülbelöl huszezer raktáron árult és mindenütt a legjobb rovarirtó-szernek elismert

megint **olcsóbb** lett.

Az eredeti üvegek J. ZACHER névvel vannak ellátva. Árva üvegenként csak 15 kr, 30 kr, 50 kr, 1 frt.

Kapható:

K.-Vásárhelytt Jancsó Géza gyógyszer-tárában
Kovács Ferencz „
Csizsár Pál kereskedésében
Dávid János „

Csik-Karczfalván Boltresz Ferencznél
Csik-Szeredában Gál József kereskedésében
Előpatakon J. Müller gyógyszer-tárában

S.-Sztgyörgyön Betegh Bálint gyógy-tárában
Dávid György „
Goldstein Jakab keresk.
Uzonban Temesváry G. és Fiainál